

FÖRTECKNING

öfver

i tryck utgifna skrifter på Finska,

äfvensom öfver några andra arbeten,
innehållande någon uppsats på detta språk,
eller annars ledande till dess kännedom.

Quettelo

Suomeksi präntätystä kirjoista,

kuin myös muutamista muista teoksista,
joissa löytyy joku kirjoitus Suomen kielessä,
tai joku johdatus sitä tuntemaan.

Helsingfors,

Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri,

1856—1857.

Imprimatur: *L. Heimbirger.*

Företal.

Efter den tid, då Finska språkets användande i tryck, så vidt man känner börjades, förflöto två och trefjerdedels århundraden innan någon utväg blef öppnad till vinnande af kunskap om vidden och beskaffenheten af det förråd Finland sålunda egde af sådane litterära arbeten. Icke ens något försök att afhjelpa denna brist finnes nämligen vara gjordt, förrän den af landsmäns everldeliga tacksamhet högt förtjente Amanuensen vid vårt Universitets Bibliothek, sedermera till förste innehafvare af den vid detta lärosäte år 1828 inrättade Lectorstjensten i bemälde språk utnämnde Filosofie Magistern **Carl Niclas Keckmans** företag, att i afseende å framtida utgifvande ifrån trycket utarbete en bibliografisk Förteckning öfver allt hvad i tryck på Finska utgått och till hans kunskap kommit, vann understöd af det Högvärdiga Domkapitlet i Åbo på det sätt, att ett af honom provisionellt författadt utkast till en sådan, hvilket ifrån Joh. Christoph. Frencells & Sons tryckeri dersammastädes 1821 utkom, bifogades Domkapitlets till presterskapet i Erkestiftet d. 20 Dec. föregående året afåttne Circularbref N:o 196, innehållande, bland annat, en vänlig anhållan hos Herrar medbröder, det behagade en och hvar, som hade känsla och kärlek för fosterbygdens Litteratur, completera denna Förteckning medelst antecknande, ur Inventarier öfver kyrkornes förråder af större och mindre Finska skrifter samt ur enskildes större eller mindre boksamlingar, af fullständiga, men här bristande, Titlar för så väl äldre som nyare, på Finska språket författade eller öfversatte skrifter, i hvilka ämnen som helst, och anteckningarnes insändande tillika med uppgifter om tryckningsort och årtal, der dessa icke vore på Titelbladen utsatte, samt förmat och arktal, till Domkapitlet inom loppet af nästföljande Junii månad.

Huruvidt den benägenhet att, utan afseende å vid slika forskningar erforderlig tid och möda, gå Domkapitlets önskan och afsigter till mötes, hvarom det då gjorde sig försäkradt, verkligen varit att påräkna, är numera så mycket svårare att afgöra, som

man icke vet hvilka hinder kunnat vålla ifrån några håll af flere anledningar än ifrån andra förväntade uppgifters uteblifvande, såsom det tyckes; men att uppmaningen icke saknade nitfull uppmärksamhet, är dock säkert. Imellertid och ehuru de till följd

häraf inkomna anteckningarne icke långt derefter blifvit till Magister Keckman aflem-nade, hann verkan häraf icke visa sig innan denne rastlöse forskare i Finska Littera-turen, altför tidigt för alla dess vänner, vid endast fyratiofyra års ålder, af döden borttrycktes, d. 9 Maji 1838. Vid sådant förhållande och sedan det försports, att den afidnes närmaste anhöriga vidtagit anstalt om öfverlemnande af hans handskrifter och samlingar i nyssberörde ämne till Finska Litteratur Sällskapet, för att af detsamma begagnas och, om de ansåges vara af sådant värde, i tryck utgifvas samt sluteligen till förvar i Kejsersliga Alexanders Universitetets Bibliothek insättas, fann jag mig såsom föreståndare för denna, med ett större antal Finska skrifter försedda inrättning, än någon annan, allmän eller enskild, boksamling kunde förmodas innehålla, och således egande bättre tillfälle än Sällskapets öfrige ledamöter att göra mig bekant med sådane skrifter, framför alla andra pligtig att våga ett försök till fullföljande af ofvanbemälda bibliografiska företag. Med dåvarande Ordförandens bifall vände jag mig fördenskull till arfvingarnes ombud och boets utredningsman, med begäran att derifrån utfå allthvad der funnes i samma afseende samladt; hvaruppå jag ock erhöil ej mindre ett exemplar af förut omtalade utkast, med öfverskrift *Förteckning å härtills vetter-ligen tryckta Finska Skrifter*, interfolieradt och försedt med många handskrifna tillägg af Författaren, äfvensom ett af honom uppgjordt kort alfabetiskt Register dertill, jemte strödda anteckningar rörande Finska böcker och skrifter, dem han icke förrän efter dess tryckning haft tillfälle att se, eller funnit af andra uppgifne, än ock följande till Åbo Domkapitel, såsom sannolikt är, inkomne uppgifter om skrifter, som icke funnes deri upptagne: 1. Af framl. Professoren Hällström uppsatte anmärkningar vid nyssnämnde Förteckning, de fleste med ledning af hvad St. Mariæ kyrka egde. 2. En d. 1 Maji 1821 af dåvarande Kapellanen i Karuna, Magister Carl Henrik Strandberg, underskrifven förteckning öfver i Kyrko-Bibliotheket derstädes befintliga skrifter af ifrågavarande slag, med tillägg af några honom sjelf tillhörande. 3 och 4. Två af Vicarius Præpositi i Björneborgs Nedra Prosteri, Prosten och Kyrkoherden i Eura Joh. Jac. Horaén, den 20 nästföljande Junii undertecknade sammandrag af till Proste Expeditionen insände, ur kyrko Arkiverne och enskildta förråder hemtade förteckningar. 5. Förteckning på Karku moderkyrka tillhöriga skrifter, undertecknad af Kyrkoherden Gust. Asp. 6. Uppgift om skrifter, som funnes hos allmogen i Hattula socken. 7. En

annan, daterad Lojo d. 25 i samma månad, af Kyrkoherden derstädes Doctor Lauræus. 8. En af Contracts Prosten i Wasa öfra Prosteri, Kyrkoherden i Ilmola Magist. Er. Joh. Frosterus Joh.son d. 10 Jul. samma år underskrifven förteckning på af Kapellanen i Kurikka Gust. Andell uppgifne upplagor af N:ne 191 samt 196—198 i Keckmans arbete. 9. Kyrkoherden i Pedersöre, Prosten Jac. J. Chydenii uppgift af d. 26 Maji samma år om tvänne honom tillhörige böcker. 10. En af Kapellanen i Evijärvi Marcus Fagerdahl d. 25 April, allt 1821, uppsatt förteckning. 11. En d. 28 i samma månad af Kyrkoherden i Carlö Er. Joh. Frosterus Abrah.son underskrifven förteckning öfver Förordningar m. m. som funnes i Kyrko Arkivet derstädes, och 12. Ett tillägg dertill af d. 4 nästföljande Junii, ur Kalajoki kyrkas Arkiv, af Kyrkoherden i församlingen Prosten Doctor Joh. Frosterus. Dessutom medföljde sex odaterade förteckningar, hvilka synas hafva blifvit af författarene omedelbart till Magist. Keckman aflemnade eller in-sände, nämligen af Hofrättsrådet i Kejserl. Wasa Hofrätt Carl Henr. Asp, tre öfver skrifter i hans egen samling och en öfver Landskamreraren i Wasa Län Fredr. Gust. Lång-hjelm tillhörige, och af numera Kyrkoherden i Lappjärvi Prosten Jac. Fellman en. Den sjette lærer vara af framl. Kyrkoherden i Nousis, Prosten Magist. Josef Höckert uppsatt. Vidare en afskrift af två boktitlar, hvars likhet med Originalerne är intygad af Joh. Ihlström, Pastors Adjunct, och en uppsats af okänd hand om tre böcker, hvilkas titlar torde vara uppgifne af Kyrkoherdarne Skotte, Avenarius och Melartopæus, i Ingermanland.

Vid dessa handlingars närmare genomgående visade det sig snart, att här ganska-få, förut okända, böcker i egentelig mening förekommo, men deremot en ymnig skörd stod att hemtas af upplysningar om mindre skrifter, såsom, framför andra, högsta magtens och offentliga myndigheters påbud och kungörelser af hvarjehanda slag, hvilkas upptagande i ett sådant arbete, som det tillämnade, måste anses vara af så mycket större vigt, som de länge nästan årligen utgjort största antalet af svenska och finska tryckpressarnes alster för våra bygders behof. Utan flerfaldiga omgångar kunde dock ganska litet häraf tillgodogöras, emedan få af insändarene noga iakttagit ofvannämnde föreskrifter rörande beskaffenheten af de uppgifter man väntade, och snart sagdt ingen af dem syntes hafva med vederbörlig noggrannhet hållit sig vid Originalernes Orthografi. Härtill kom ännu, att förteckningar saknades ifrån några kyrkor, i hvilka jag med visshet kände att en större mängd, till en del sällsynta skrifter af sistberörde slag förvarades. Af sådan anledning har jag tid efter annan nödgats besvara många af Herrar Kyrkoherdar och Curam gerentes i Åbo stift, betraktadt i sitt omfång före

VIII

Kuopio Stifts inrättande, med anhållan dels om utredning af en eller annan speciel fråga, dels ock om hitsändande af större och mindre antal Originaler till mitt påseende. Den utmärkta beredvillighet hvarmed de alla gått detta steg till mötes, gör det till en lika angenäm, som trängande pligt för mig, att här betyga min tacksamhet emot desse män, hvilka sålunda satt mig i tillfälle att gå i land med en ansenlig del af mitt företag, nämligen numera Erkebiskopen Doctor Bergenheim, såsom då varande Pastor i St. Mariæ, Kyrkoherden i Neder Torneå, Contracts Prosten Doctor Castrén, Kyrkoherden i Wöro, Contracts Prosten Doctor Estlander, Kyrkoherden i Ilmola, Contracts Prosten Magist. Carl Rud. Forsman, Kyrkoherden i Tavastkyro, Prosten Magist. Georg Jac. Forsman, Kapellanen i Lempälä, Vice Pastoren Gedda, Kyrkoherden i Kumo, Contracts Prosten Magister Grönholm, Kyrkoherden i Töfsala, Prosten Magist. Helander, numera Kyrkoherden i Ulfsby, Contracts Prosten Hellén, i egenskap af Kyrkoherde i Tyrvis och Prost öfver Contractet med samma namn, Kyrkoherden i Hvittis, Prosten Reinh. Hertzberg, såsom Kyrkoherde i Nådendals och Reso Pastorat, Kyrkoherden i Akkas, Prosten Hildén, Kyrkoherden i Eura, Prosten Magist. Homén, Kyrkoherden i Mouhijärvi, Prosten Mellberg, den tid han var Kyrkoherde i St. Carins Pastorat, Kyrkoherden Nordlund i Karkku, Kyrkoherden i Sotkamo, Prosten Ståhlberg, samt Sockne Adjuncten i Eura, Vice Pastor Pehr Edvard Åberg, medan han hade Pastoral-vården i Somero. Enahanda tjänster bevisades mig på lika sätt af sedermera afidne Kyrkoherdarne i Lundo, Wasa och Mustasaari, Storkyro, Lojo och Euraåminne, Prosten Ahlstedt, Professoren Doctor Benj. Frosterus, samt Prostarne Hällfors, Pfaler och Tallqvist. Särdeles kärt är det mig jemväl att här i ett sammanhang erkänna den förbindelse, hvari jag stadnat hos Lectorerne Prosten Borenius och Eurén, Kongl. Bibliothekarien Magist. Arwidsson, Riksarkivarien Doctor Nordström, samt Professoren och Bibliothekarien Doctor Schröder, för den förekommande välvilja, hvarmed de, en hvar ifrån den samling han hade omhänder, skaffat mig ur Gymnasii Bibliothekerne i Borgå och Åbo, Kongl. Bibliotheket och Riksarkivet i Stockholm samt Kongl. Univer-sitets Bibliotheket i Upsala, åtskilliga värdefulla bidrag till den Förteckning, som nu till allmänheten öfverlemnas, äfvensom hos många andra, hvilka antingen ur egna förråder till mig aflennat Finska böcker och skrifter, en del till påseende och andra såsom gåfvor till Kejsarl. Alexanders Universitetets Bibliothek, eller ock på något annat sätt underhulpit mina forskningar efter sådane. Främst ibland alla skulle dock den man bort nämnas, af hvilken jag härvid haft mycket mera biträde, än af någon annan,

om icke den gärd af tacksamhet han härigenom förtjent, behöft tillika vara en minnesgärd, åt hvilken af flere skäl en särskild plats här måste lemnas.

Historien omtalar en och annan, som utan andras undervisning, på egen hand förvärfvat sig till och med djupa vetenskapliga insigter; men att någon, hvars själs-gåfvor aldrig blifvit på någotdera sättet tillbörligen utbildade, redan i yngre åren fattar en sådan kärlek till böcker, att han gör deras samlande och egande samt så till sägande umgänget med dem, mera än kunskapers inhemtande ur dem, till sin lefnads högsta mål, är ett troligen alldeles okänt psykologiskt fenomen, som svårligen låter förklara sig. Ett sådant företedde den man, som nu är i fråga. Han hade dopnamnet **Matts** och efter det skattehemman i Lahti by af Ylistaro Kapell under Storkyro Pa-storat i Wasa Län, på hvilket han var född, d. 7 Mart. 1817, kallade han sig **Pohto**. Det innehades då af föräldrarné, bonden Isaak Jacobsson och hans hustru Helena Andersdotter, af hvilka, eller isynnerhet den sistnämnda, med biträde af ett par ibland deras äldre barn, gossen väl i sinom tid lärdes att känna bokstäfverne och på det ibland allmogen vanliga sätt läsa Finska Abcboken innan- och utantill, men derefter lemnades utan all tillsyn och vård, så att han intill elfva års ålder fick tillbringa tiden i syslölö het med lek och kringlöpande, under varmare årstiden i bara skjortan. Sedan hemmanet under tiden kommit i andra händer, begynte Matts då att söka sin lifnäring om somrarne genom vallgång och om vintrarne genom tiggeri. I början bedrefs det sistnämnda yrket endast i närmast kringliggande trakter, men utsträcktes sedan efterhand vidt och bredt, äfven i andra Län, och understundom ställde den hjälpsökande sig då, för att så mycket mera väcka medlidande, såsom döfstum, men blef år 1833, såsom saknande pass, i Bjerno socken anhållen och af vederbörande skickad till Slotthäktet i Åbo och derifrån, efter tillfrisknandet ifrån en der iråkad sjukdom, till Kronohäktet här i Helsingfors. Sedan han i sistnämnde förvarings-ställe sutit hela påföljande vintern och man sluteligen fått veta hvar ynglingen var hemma, skickades han om sommaren 1834 till den orten, då ock förställningen blef upptäckt genom under forslingen en gång inträffad glömska af den antagna rolen. Imellertid hade han på egen hand så mycket öfvat sig i läsning, att han följande året, efter att hafva genomgått Skriftskolan med församlingens ungdom, fick första gången åtnjuta Herrans nattvard. Om hösten samma år begaf han sig likväl åter ut på vandring, måhända i lika afsigt som förut, men i egenskap af Colporteur, försedd med en hop små skrifter af det slag, som med afseende å både innehållet och formen vanligast, af finska allmogen kallas Ar kki-Wirret, genom hvilkas försäljning han hoppa-

des vinna något till sin försörjning. Okänd såsom han var i de orter, dem han icke förut besökt, och saknande bevis om laga försvar, blef han dock redan i Januarii månad 1836 i Karvia kapell af Ikahis socken och Åbo Län ånyo gripen samt afsänd till Åbo stad och vidare till Länestyrelsen i Wasa, hvarifrån han sedan, efter erhållen äga för lösdrifveri, hemskickades.

Småningom blefvo derefter Matts Pohtos oförviteliga frejd och oskyldiga förehafvanden så allmänt kände, att ingen mera syntes hysa någon betänklighet vid att lå honom fortsätta sistbemälda näringsfång, hvarhelst han kom, med vederbörlig förpassning ifrån hemorten, hvarest han ock därför endast en ringa del af hvarje år vistades. Nu hade han ock tillgripit det försörjningsmedlet, att reparera och ombinda allmogens böcker, hvarvid han, då lösa blad behöfde fästas och söndriga lappas, förfor med större omsorg och varsamhet än man vanligen träffar hos utlärd Bokbindare, och för öfrigt med försvarlig färdighet i allt hvad som för ett stadigt, men enkelt band, utan förgyllning eller andra grannlåter, behöfs, såsom många af hans egna böcker utvisa. Med dessas samlande begynte han redan 1838 och fortfor dermed sedan oafbrutet, med den framgång, att han, efter egen uppgift, vid medlet af innevarande år hade, utom några få på annat språk än det Finska, tretusen och några hundra af de något öfver fyratusen numror, som min nu utgående Förteckning innehåller, och bland dem ettusen femhundra af de före Finlands förening med Ryska Kejsaredömet utkomna, hvilka här uppgå till omkring ettusen niohundra. Nära hälften af Pohtos boksamling utgöres således af skrifter, hvilka numera icke finnas i bokhandeln och jemväl enskildt mera sällan anträffas, än de nyare, såsom naturligt är; hvartill kommer att någre af de förstnämnde höra till de aldramest sällsynte, hvilka pläga stiga mycket högt, då de någon gång på Auction utbjudas. Också tvekade han icke att för sådane betala ganska rundeligen, äfvensom för ett eller annat till deras completerande nödigt blad, som hans kännareöga någonstädes upptäckt. Men icke nog härmed; han hade ock en myntsamling, visserligen icke stor eller till någon betydlig del af ädlare metall, men likväl icke heller af alldeles ringa värde. I contanta penningar måtte han således hafva

för begge dessa samlingars årliga förökande användt en i förhållande till vinsten af hans näringsfång nog betydlig summa, om ock en stor del af böckerne kostat honom ganska litet, enär, såsom sannolikt är, han fått de fleste af de mindre skrifterne antingen utan betalning, eller såsom vedergällning för sitt Bokbindare arbete, eller i utbyte mot dem han kringbar och hvilka han af förläggarene köpt för parti-pris med

ansenlig Rabat. Sjelfmant måste hvar och en derföre göra sig den frågan, huru kunde tillgångarne medgifva sådane utgifter?

Mig synes svaret på denna fråga böra sökas uti Pohtos utomordentligt tarfliga lefnadssätt. Ifrån barndomen van att försaka mycket och att slita ondt, kom han utan svårighet till rätta med ganska litet. Ett stycke bröd i fickan var för honom nog under vägen ifrån det ena till det andra af de ställen, på hvilka han hoppades kunna finna någon tillfredsställelse för sitt brinnande begär efter böcker och merendels torde hafva för en ringa penning, om betalning kom i fråga, jemväl funnit den näring kroppen behöfde. Qvarteret, tillsammans med allmogen i dess egna boningsstugor, eller med ståndspersoners tjenstefolk, och i städerna stundom på en vind eller i något utbus, eller oeldadt boningsrum, kostade då troligen intet, och för en liten särskild kammare, som kunnat åt honom upplåtas på något af de bondehemman, hvarest han var såsom inhysing mantalsskrifven, först en tid i Ylistaro och sedan i Storkyro, fordrades säkert icke mycket. Kläderne voro af billigaste tyg, om vintern föga svarande emot vårt klimats fordringar, ofta mycket slitne och upplappade. Såsom bevis att han icke var tillräckeligen försedd med linne till ombyte, måste jag ock anse den saknad af tvätt, som det han här bar uppå sig merendels röjde; ty ansigte och händer voro alltid rena och i öfrigt märktes icke heller någon osnygghet. Vatten var hans dageliga dryck och svagdricka emottog han, då sådant honom erbjöds, men smakade aldrig bränvin eller annat vin. Till och med kaffe och thé afslog han, med förklaring, att han icke ville njuta något, om än aldrig så oskadligt, hvarvid han icke borde vänja sig, då han icke hade råd att bestå sig det. De till försäljning eller byte bestämda skrifterne, äfvensom de böcker han under påstående vandring öfverkommit, bar han eller drog efter sig på en liten kälke, omsorgsfullt invecklade i flere ark karduspapper och derutöfver, till förekommande af skada genom väta, ett stycke brunt läder. För sin person behöfde han således ganska litet, och derföre är det äfven troligt att han icke åsamkat sig större skuld, än högst etthundra Rubel, hvaremot han ansåg sin egendom, boksamlingen oberäknad, nog svara i värde.

Efter det ryktet om denne man kommit till mina öron och jag, för omkring tio år sedan, fått tillfälle att underrätta honom om min önskan att få träffa honom, infann han sig årligen, icke sällan två gånger, här i Helsingfors och hemtade alltid med sig en hop små skrifter, af de slag isynnerhet, som sällan anträffas annorstädes, än i allmogens och de mindre bildade folkklassernes händer. Af dessa förärade han ock till Universitets Bibliotheket tid efter annan flera hundrade, jemte det han emot en

obetydlig betalning i penningar, eller några umbärliga Dupletter, till detsamma öfverlemnade många större arbeten och äldre böcker, som det saknade, men af hvilka han hade två eller flera exemplar. Hvarje gång hade han äfven med sig många af sina enda exemplar, till begagnande vid min Förtecknings uppsättande, för hvilket arbete han lifligt intresserade sig, beklagande blott att han icke kunnat före tryckningens början blifva underrättad om allt hvad jag behöfde se. För att efter möjligheten afhjelpa häraf härrörande brister begärde och erhöi han alltså efterhand ett exemplar af hvarje dittills ifrån pressen utgånet ark, med ledning hvaraf han sedan några gånger och ännu vid sitt sista besök härstädes kort efter midsommaren innevarande år hithemtade ett så stort antal af mig förut osedda böcker och alldeles okända mindre skrifter, att de rättelser och tillägg, som Förteckningen erfordrade till följd deraf nu vuxit till mycket större vidd, än förmodas kunnat. Icke förrän under denna vistelse här, omkring fjorton dagar, lærer han beslutit att begifva sig härifrån till Wiborgs Län, hvars södra del han aldrig förut besökt, oaktadt ofta yttrad önskan att få derstädes och möjeligen äfven i Ingermanland fortsätta sina forskningar, särdeles efter sådane finska böcker, som förmodeligen allmänne i nämnde trakter förekomma, än i nya Finland, och här utsträcktes vandringsplanen ända till St. Petersburg, efter erhållet löfte om de mest gällande resepass och sådane Recommendationer, att tillträde förmodades kunna honom beviljas till och med till Kejsrerliga offentliga Bibliotheket. Med sådane försedd anträdde han ock under förra hälften af Julii månad resan, till fots, såsom vanligt; men långt förr än yttersta målet uppnåddes, kom den otröttelige vandra- ren till slutet af sin lefnadsbana, då han någon af de sista dagarne i samma månad, uti sitt nattqvarter på ett af hemmanen i Nuora, till Wiborgs socken hörande by, belägen nio verst söderut ifrån Wiborgs stacl, sofvande träffades af en lömsk mördares hand. Huruvida det hopp om litterär skörd, som ledde den aflidnes sista steg blifvit till någon del uppfyllt, vet man ännu icke; men huru omtänksamt han redan tidigt sörjt derför, att de fömämsta fruktene af alla hans mödor skulle på det lämpeligaste sätt komma det allmänna tillgodo, visar det Testamente, hvarigenom han el. 2 Junii 1851 förordnat om sin boksamlings delande imellan Kejsrerl. Alexanders Universitetets samt Gymnasiernes i Kuopio, Åbo och Wasa Bibliotheker sålunda, att för hvar och ett af dem borde i denna ordning uttagas hvad det saknade. I tvänne vittnens närvaro är detta på Svenska, af främmande hand, uppsatta förordnande af Pohto med bomärke undertecknadt; ty af detta språk förstod han mycket litet och i skrifkonsten hade han icke hunnit längre, än att nödtorfteligen efterapa tryckta Latinska Initial bokstäfver

och Arabiska siffrorne. Deremot var hans minne så mycket mera öfvadt. Ofta, då ett eller annat löst bokblad förekom, sade han genast till hvilken bok det hörde, och då fråga var om upptäckande af olikheter i några exemplar, hvilka synt mig vara af en och samma upplaga, uppgaf han bestämdt den sida och rad, hvarest skillnaden visade sig. Också var det ett nöje, äfven för den med hans modersmål föga bekanta, såsom jag, ej blott att höra, utan ock att se, honom ur minnet upprepa ett långt, otryckt, qvåde, hvars innehåll synnerligen fästade hans uppmärksamhet; emedan ansigtet, som i allmänhet icke uttryckte något lif i själen, utan snarare motsatsen, derunder märkeligen uppkarnade. Likaså lyste det af inre lif och värma, då han vid samtal om våra Boktryckares, thy värr! mycket allmänna, försumlighet i fullgörandet af sin i gällande författningar föreskrifna skyldighet att noggrant hos Kejsarl. Censur Öfverstyrelsen uppgifva hvarje års tryck och inlemna ett visst antal exemplar deraf, för att till vederbörande utdelas, med ädel ifver yrkade på vidtagande af kraftiga mått och steg till förekommande deraf, att Universitets Bibliotheket icke vidare måtte derigenom, såsom i långliga tider skett, komma att sakna något af hvad det borde på denna väg erhålla.

Sådan var den man, hvars vidsträckta bekantskap med de Finska skrifter, som af berörde anledning icke finnas i nyssnämnda Bibliothek, var den källa, ur hvilken en stor del af min Förteckning flutit, och emedan till denna del äfven många i sig sjelf så obetydliga höra, att knappt någon annan torde, såsom han, finna deras samlande mödan värdt, anser jag mig icke böra underlåta att här förklara, det jag, ehuru de ifrån skoltiden mig, såsom mången annan, noggsamt bekanta orden *Non dubito fore plerosque, Attice, qui hoc genus scripturæ leve - - judicent*, icke sällan under arbetet uppträdt för mitt minne, och fastän förkastelsedomer öfver mitt sträfvande till största möjliga fullständighet i alla afseenden, redan ifrån ett och annat håll nått mitt öra, likväl icke ångrar detta sträfvande, enär jag tror mig icke hafva skäl att misströsta om ett billigare bedömande af dem, som besinna huru mörka många ställen hos forntidens författare nu förekomma oss, endast derföre att vi sakne kunskap om alla de särskilda omständigheter och förhållanden, som der åsyftas, samt att ingen af oss, som nu lefva och icke utöfver dagen, eller kanske ögonblicket, fästa någon uppmärksamhet vid t. ex. en enskild Annonce, kan förutse hvilka npplysningar om vår tids seder och bruk, eller lokala förhållanden och enskilda personers öden efterverlden kan ur någon sådan hemta, äfvensom att det således i förevarande fall varit bättre att göra för mycket, än för litet. Också kan jag icke föreställa mig att förberörde ogillande

utgått ifrån andra än dem, hvilka väntat sig en så knapphändig Förteckning, som Bokhandlare- och Auctions-Cataloger vanligen äro och hvilken fördenskull borde för godt pris fås af hvar och en, som blott ville veta hvilka för honom passande böcker funnes tryckte. På sådane om en i sann mening bibliografisk Förtecknings egenskaper okunnige läsare, blifva de ord, med hvilka den ofvanföre återopade författaren besvarar sig sjelf, fullt tillämplige, om man efter en ringa förändring, med afseende på nu förekommande omständigheter, säger *Sed hi erunt fere, qui expertes Historiæ litterarum, nihil rectum, nisi quod ipsorum usibus inserviat, putabunt.* Sannt är det visserligen, att arbetets vidd ökar försäljningspriset och måste då tillika minska afnämnares antal; men om icke den kärlek till Finska Litteraturen, som i sednare tider allt mera och mera visat sig och vunnit förtroende, är mindre varm än jag väntat, och så framt alla de, som hafva vård om något Arkiv, i hvilket Regeringens och åtskilliga allmänna myndigheters tryckta påbud af hvarjehanda slag, hvilka upptaga en mycket stor del af min Förteckning, jemlikt vederbörandes föreskrifter finnas, eller böra finnas samlade och förvarade, inse den lättnad i arbete, som vid förteckningars uppgörande öfver sådane samlingar och till dem hörande böcker vinnes, samt den tids-spillan, som vid deras tidt och ofta förefallande Inventeringar förekommes, om endast den för hvarje skrift i min Förteckning stående numer upptages i de förstnämnde, i stället för Titel, och tillika tecknas på det i samlingen befintliga exemplaret, torde denna minskning icke blifva synnerligen betydlig. Skulle den dock, emot förmodan, befinnas större än att Finska Litteratur Sällskapet, som iklädt sig utgifningskostnaden, kan få full ersättning för densamma, hoppas jag likväl att den blifvande förlusten skall uppvägas af nyttan för framtida bearbetare af Finlands Litteratur-Historia, att nu lättare än hittills få kunskap om det som blifvit på vårt egenteliga modersmål skrifvet och ifrån trycket utgifvet. För min mångåriga möda har jag aldrig väntat eller önskat mig någon annan vedergällning, än den, som ligger i detta hopp.

Fredr. Wilh. Pipping.

Helsingfors d. 8 Sept. 1857.

Tecknens betydelse.

✠ att Red. icke sjelf sett, eller ifrån Originalet afskrifvit Titeln.

* att skriften eller åtminstone det exemplar deraf, hvarifrån afskriften är tagen, icke haft Titelblad, utan endast nästför texten den öfverskrift, som uppgifves.

- - - att ett eller flera af Originalets ord äro för korthets skull uteslutna.

- - att de uteslutna orden äro lika med dem, som finnas i nästföregående Titel, eller ock i Titeln för sednast uppgifne skrift af samma slag.

. att Originalet varit ofullständigt, eller oläsligt.

[] Innom dessa tecken, vid början och slutet, uppgifves innehållet, stundom endast början och slutet, med Originalets egna ord.

4. 8. 12. 16. och så vidare, att skriften är tryckt i qvart, octav, o. s. v. format.
